بەکورتی 24: بریندی ڕۆشتیی.. کەتا جاری بڕین نییە، کە مرۆڤایەتیی بەیهنناوییین.. ئازاد حەمە

بریندی ڕۆشتییMoral Injury چەمکێکی نوێیە و لە کۆتایەکانی سەدەی بیستدا کەوتووەتە بەربەکاربردن و وەک نەخشیەکی دەروونییش ناسندراوە. سەرەتا چەمکەکە لە بواری دەروونناسی سەربازیدا سەریهەڵداوە و دواتر بەرەو بواری چارەسەری هەڵسوکەوتاری مەعریفی (CBT) ڕۆشتووە. کەواتە، یەکێک لە هەڵگاچارەسەرکان سەبارەت بە بریندارببوونی ڕۆشتیی چارەسەری هەڵسوکەوتاری مەعریفی (CBT)یە، کە فەلسەفەی کلینیکی(عیادەی فەلسەفیی) دەکارەت لەوبارەوە کاری لەسەربکات.

دەکرێت بگوترێت، کە بریندارییی ڕۆشتیی هەمایە بە ئەو دەخ و ڕووداوانەی کاریگەریی دەروونی و کۆمەڵایەتی و هەستیان لەسەر ئەو کەسە دانەوە، کە ڕۆشتی بریندارکردووە.دەکرێت هەوداوەکان هەڵهشەئامێز ببوبێتن،یان بابەتگەلێکبووبێتن، لە شێوەی خیانەتکردن، پێشێلکردنی بیروباوەڕ و بەها ڕۆشتییەکان. لەبەرئەوەی کەسەکە بەهەی ئەم بریندارببوونە ڕۆشتییەوە دووچاری خەمۆکیی دەبێت، ڕەنگە بڕینە ڕۆشتییەکە ئاماژەکانی پێشەویی دەروونی پاش خورپەPTSDش لەخۆبگرێت. بەنموونە سوتاندنی کتێبەکی پیرۆزی ئاینیی لەبەردەم کەسێکی دیندار،یان سوکایەتیکردن بە بەهای سیاسیی و هەمایەکی ئایدیۆلۆژی کەسێک.

بریندی ڕۆشتیی چییە؟جۆرێک نییە لە فشاریی، پێشەویی دەروونیی؟ بریندی ڕۆشتیی جیاوازیی چییە لە پەریشانی ڕۆشتییMoral Distress؟ ساهەڵژبوونی بریندی ڕۆشتیی شیاوە؟ چ هەوداوەک ئاگاڕی زیانبەخشی ڕۆشتیی هەیە؟ دەگەی ڕۆشتیی بریندارییی ڕۆشتیی دروستناکات؟ مرۆڤ تاکە بوونەوەرە کە بریندی هەڵوشتیی تیادروستدەبێت؟ شێت دووچاری بریندی هەڵوشتیی دەبێتەوە؟ جیاوازیی لەنێوان بریندی هەڵوشتییەکاندا هەیە؟

بریندارییی ڕۆشتیی چییە؟ ئەم جۆرە بریندارییە لە پرسە ڕۆشتییەکانەوە سەرچاوەدەگرێت و ئەنجامی توندوتیژی و زەبرەکی ناستەوخۆ نییە. گومانیناوێت، ڕووداوە زیانبەخشە ڕۆشتییەکان

هەمیشە هەکاری سەرکیی بریندارباوونە ڕوشتییەکانی تاکن. واتە، ئەوانەی دووچاری زیانبەخشی ڕوشتیی دەبنەوە یان بەهای ڕوشتییەکانیان پشلەدەکرێت، دەبینیین کە ئەوانە ڕاستەوخۆ ڕووبەڕووی بریندارباوونی ڕوشتیی دەبنەوە. لە ئاژەڵەوە لەم ڕەسایانەی بەدەرە، چونکە کرداری ئاژەڵەکان نە هەڵوشتییە نەش نائەڵوشتیی. بەمجۆرەبێت باوونی هەڵوشت گرنگە بە بریندارباوونی ڕوشتیی.

هەر تایبەت بەو لایەنەی سەرەوە دەکرێت بپرسین، کە ئایا شێت دووچاری برینی هەڵوشتیی دەبێتەوە؟ سەبارەت بەم لایەنە، زۆربەی پسپۆران لەبواری شێتناسی و ڕوشتناسی پێیانوایە بە بەیاردان لەسەر ئەم لایەنە پەویستمان بەسەرلەنوێ پێناسەکردنەوەی واتای شێت و واتای هەڵوشتە. هاوکات ئەوەش، کە ئاستی شێتبوونەکەی شێت لەکۆیە، واتە ئاگایی بێتەواتی لای شێت باریکردووە. ئەگەر ئاگایی لای شێت بێتەواوەتی بوونی نەبێت کەواتە هەڵوشت بە شێت ئەو بەهایەی نییە، یان هەڵوشت پێیوەندیی بە ئاکار و ڕەفتارییەوە نییە.

سەرباری ئەوە، کاتێک پزیشانی ڕوشتیی ئەزموون دەکرێت، کە مرۆڤ هەڵووبەڵووی دووبەیانێکی ڕوشتیی دەبێتەوە. پسپۆران و پزیشکانی دەروونیی پێیانوایە کە ئەگەر پزیشانی ڕوشتیی چارەسەر نەکرێت، دەتوانێت گۆشەبکات بە بریندارباوونی ڕوشتی درێژخایەن. بەیە لێرەدا پەویستە بپرسیین: ڕوشت چییە؟ ڕوشت ئاماژەیە بە ئەو کەمەڵکەسا و فەرمانە کەمەڵایەتیانەی بناغەی کارکردنی کەمەڵگایەک و هەڵسوکەوتی تاکەکانی دادەنێن.

برینی ڕوشتی دیوی تریشی هەیە، بۆنموونە: هەوە بە گەڵینی هەستی کەسێک سەبارەت بە دەسیەک کە تیایا تاوانبارکراوە، لەکاتێکدا خۆی تاوانبار نییە. کەوابێت، ئەگەر پێتنەکرێت هاوکاری بییت و لەو دەخی تاوانبارکارییە ڕزگاریکەیت دواجار دوچاری بریندارباوونی ڕوشتیی دەبیت. وەڵای ئەوە، لەم بارەوە دیاردەی تری برینی ڕوشتییمان هەیە، لەوانە:کاتێک لە شەرکدا تە هەکاری مردنی بە ناحەقی کەسانکی تریت، یان هەکاری ئەوەی، کە کەسانک هاوکاری پزیشکییان بەدەستنەگات.

سەرباری ئەوە، ئەزموونکانی شەڵە بەشکە لەو بریندارییە ڕوشتییەی لای سەربازەوە باسکرا. بۆنموونە، ئەو دەزەی جەنگی ڤێتنام لەڕووی ڕوشتییەوە دروستیکرد وایکرد زۆرێک لە سەربازە ئەمریکییەکان هەووبەڵووی بارودۆخی ڕوشتیی ببنەوە؛ لە شەڕی کەرواتیاشدا زۆرێک بە بریندارییی ڕوشتییەوە لە ململانێکانی ناو شەڕکە هاتنەدەرەوە؛ داگیرکردنی کوەیت لەلایەن سەربازە عەراقییەکانەوە ئەمەش یەک دونیا بریندارباوونی ڕوشتی بە سەربازە عەراقییەکان هێنا.

بە گەڵێک لە تۆژەران و پزیشکەکان زۆرێک لە قوربانییەکانی

بریندارییی ڕۆشتیی ئەوانەن، کە هەوبەدەووی مردن یان هەڕەشەی مردن، یان تووندوتیژی سەکسی بوونەتەوە. دەرئەنجامەکانی شەڕ لەسەر دانیشتوانی بەتاوانیش یەکەکە لە هەکارەکانی دروستبوونیی بریندارییی ڕۆشتیی.
وەرای ئەوە، بریندارببوونی ڕۆشتیی دەتوانێت کاریگەری لەسەر ژیانی کەسیش دانێت، جا لەناو خێزان بێت یان شوێنی کار. لەبەرئەوەی ئەوانەی دووچاری بریندارببوونی ڕۆشتیی دەبنەوە لە شوێنی کارەکانیاندا پاسیف، بگرە بێزار و خەمەکیش دەبن.
دیوەکی تری بریینی ڕۆشتیی ئەم لایەنەش دەگرێتەوە: بێهیوایی و یان بەدبەختی لە بەرامبەر ڕووداوەکان ڕەگایەکن بە بریندارییی ڕۆشتیی. ئەم حاڵەتەش زەرجار ڕووبەڕووی زەرەک لەو کارمەندانە لە جیهاندا دەبێتەوە کە لە بواری کاری خێرخوازیدا کاردەکەن: کارمەندانی ئۆفیسی پەناهدەکان، ئاگرکوژێنەرەوەکان، کارمەندانی بواری بومەلەرزە و ڕووداوی سروشتیی، ڕۆژنامەوان و پزیشکانی ئودیو سنوورەکان.
دوا گوتنمان سەبارەت بە بریندارییی ڕۆشتیی ئەویە، کە کەمەگەی تازەی کوردی پێ لە جەرەکانی شکستیی ڕۆشتیی و ڕۆشتییانە بریندارببوون. ڕۆژانە سەرپەچییەی ڕۆشتییەکان بریندارییی ڕۆشتیی دروستدەکەن. بڕینە ڕۆشتییەکانی کەمەگەی کوردی لەگەڵ کات زیاددەکەن(لە ئەنفالەوە تادەگاتە بکەرامەتکردن بەناوی موچڕەوە) و لەناو بریندارببوونی ڕۆشتیی کوردییشدا مرۆڤ بەدەست ئەو ئازارە دەروونیی و ڕۆفتاریی و کەمەایەتیی و هەندەکجاریش ڕەحییانەی ڕووبەڕووبوونەوە دووچاری گیرخواردنەکی سەیری دەروونیی دەبێتەوە. ئەو ڕووداوانەی ئەم مرۆڤە کوردە بەرکەوتنیان لەگەڵدا دەکات ڕۆشاندیی ڕۆشتیی بەدەنەت و ڕەگایەکیشدەبن بە بێهیوایی و دواتر لە مرۆڤبوونکەوتنیش. ئەمە وادەکات بەڕەن: ڕووداوە زیانبەخشەکانی ڕۆشتی کەمەگەی ئەمە شکستی ڕۆشتیشیان لەگەڵ خۆیان پەلەکێشی ناو ژیانی دروونی و ڕەحی ئەمە کردووە.

ئازاد حەمە
پرۆفیسەر لە فەلسەفە لە زانکۆی سلێمانی

یەمازگونای ماننووس و نووسەر.. حەیدەر عەبدولڕەحمان

کاتێك ناوی یەمازگونای دەهێنرێت، وێنەی دەرهێنەرێکی یاخی و ئەکتەرێکی شەڕەنگێز و سینەماکارێکمان دێتە بەرچاوی، کە بەتواناو ئیرادەو توانست و داهێنانی خۆی، توانی تەواوی کاتو پەوەندو بەربەستە سیاسی و کۆمەڵایەتییەکان تێك بشکێنێ، بە بەدەستهێنانی ئامانجە گەورە هونەری و نەتەوەییەکانی، زۆرێك لەهاوڕێکانی لەپشت هاوێنەی کامەرا و لەناو دیوارە پتەوەکانی ئاو زیندانەی کە چەندین ساڵ ماڵ و مەئوای بووە، کردووەنی بە سەرچاوەی داهێنانی گەورە، بەتایبەت ئاو ڕەمان و چیرۆك و سیناریۆیانە بوون کە لە زیندانداا نووسیوویەتی و زۆرێك لە تووژڕان و ڕەخنەگران و چاودێران، بەبەرهەمی بە دەگمەن ناوی دەبەن .
بەڵێ زیندان بۆ گەنای، کاتایی هاتنی ژیانی پیشەیی نەبوو، بەڵکو فەزای داهێنانێکی دیکە بوو، ئاو زیندانە بوو بەپاێنەرێکی بەهێز، بۆ دروستکردنی هونەرێکی باڵاترو ئامرازێکی پتەوتر.

ڕەمانەکانی وەك :
بەینو بوکوك ئەلدوڵەر، هوکرەم، سەبا، پەنسەر کامی و ئیکی ئەکمەك ئیستیرۆز ، سەینەی سەلیمییە .
ئاو ڕەمانانە گەڕانکارییەکی نوێ بوون لە ژیانی ئاودا، چونکە یەمازی لە سینەماکارێکی واقیعیەوە گەڕی بۆ بیرمەندێکی ژیرو نووسەرێکی گەورە .
زۆربەی ئاو بیرکانەی بۆقۆناغێکی درێژی دەبێن، بەڕەخنەگرتن لە نادادپەروەری، ئەش و ئازاری ستەمکراوان، هەژاری، زیندانەکان و کێشەی ناسنامەکانیان، بەزمانێکی ئەدەبی پڕ لە سۆز.

1. بەینو بوکوك ئەلدوڵەر (ئاوانەی بچەماوەیی مردن)
دەزگای (İthaki Yayınları) یەکەم چاپی ئام ڕەمانەی ساڵی 1971 لە تورکیا چاپ کردووە، بەم دواییەش سەر لە نوێ چاپی دووەمی بەاو کردەتەوە.
گەنای بۆ 16 مانگ ئام ڕەمانەی لەزیندانی (نەقشەهیر) نووسیووە، باس لە ژیانی خۆزانە هەژارەکانی کورد و نا ئارامیی و چەوسانەوەی نا مرۆڤانەی ناو زیندانەکان دەکات. هەروا تیشك دەخاتە سەر ململانەی شوناس و واقیعی سیاسی.

ڕۆمانەکە ساڵی 1972 خۆیاتی (ئەرهان کەمال) ی پێ بەخشراوە .

2. هوکرەم (خانەکەم) :
بەشی یەکەمی زنجیرە کتێبەکانی سەبری سەلیمییە
ساڵی 2017 لە دەزگای İthaki Yayınları بڵاوکراوەتەوە, بەڵام ساڵی 1975 لە زیندان نووسراوە
کتێبەکە دەنگدانەوەیەکی گرافیکی ناو زیندانی سەلیمییە لە ماوەی ساڵانی ١٩٧٢-١٩٧٤، کە مانیفێستکی هونەری لە دیدگا و بیری شۆشگێڕانەی گونای پێکدەهێنێت.

3. Soba, Pencere Camı ve İki Ekmek İstiyoruz) ئاگردانێك و پەنجەرە و دوو پارچە نانمان دەوێت)
چاپی یەکەمی ساڵی 2004 لە دەزگای İthaki Yayınları و چاپی دووەمی ساڵی 2019 بڵاو کراوەتەوە.
دەمانەکە لە ئەزموونکانی زیندان، دەنگدانەوەی بیری منداڵان و هەرزەکاران نیشان دەدات ، بە شێوازێکی واقیعی، ڕاستەوخۆ بەبێ لە کشەی هەژاری و پشتگوێخستن و تاوانکارییەکانی بارودۆخی کۆمەڵایەتی دەکات.

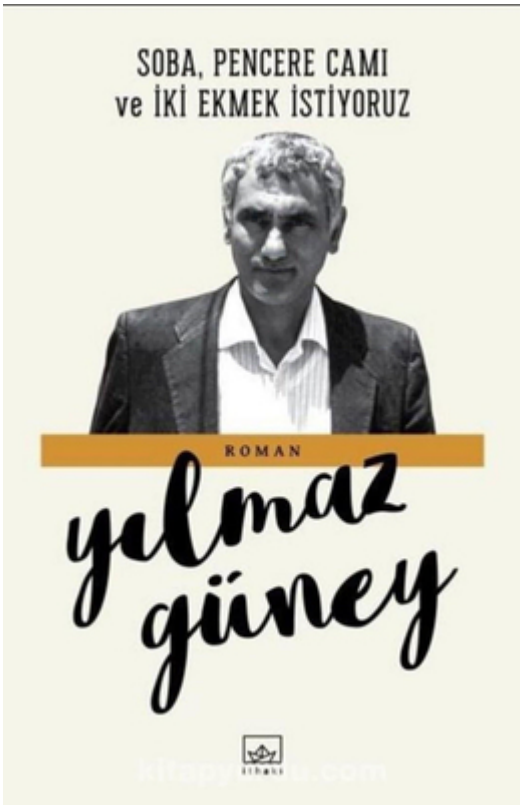
4. Yol (The Road) – دەقی تەواوی سیناریۆی یەک
ساڵی 2020 لە دەزگای (İthaki Yayınları) بڵاو کراوەتەوە .
دەقی تەواوی سیناریۆی دەسەنی فیلمی یەل لەخەدگرت، لەگەڵ چاوپێکەوتن و کاردانەوە نێودەوڵەتییەکان و شیکاری پەژۆی فیلمەکە و ئەو هەلومەرجەی کە لە زیندانداا نووسراوە.
ئەم کارە نێودەوڵەتییە لە ساڵی ١٩٨٢ خۆیاتی (پاڵمی دۆری) بەدەستهێنا.

5. سەلپا (بەشی دووەمی سەبری سەلیمییە)
چاپی یەکەمی ساڵی 1970 لە تورکیا بڵاوکراوەتەوە، ساڵی ١٩٩٧-٢٠٢١ چاپ کراوەتەوە.
کتێبەکە درێژەدانە بەئەزموونی (هوکرەم) لە دەنگی کارەکتەری مەهمەت سەلپا.
باس لەپەرسەندنی هەشیاری سیاسی و کۆمەڵایەتی دەکات لە زیندانداا دەکەتەوە.

6. سانیك (تەمەتبار)
بەشی سێیەمی سەبری سەلیمییە)
ساڵی 1975 لە تورکیا بڵاوکراوە تەوە، ساڵی ٢٠١٧ بە جاری دووەم چاپ کراوەتەوە.
ئەنتەلێژیەك لەپرسی ئازادی ئادەربڕین و دادپەروەری لە زیندانەکانی تورکیادا، دەخنەیەکی تونند لە دەوڵەت و

دامەزراوە سەرکوتکەرەکانی، لەوانەی زیندانییەوە پشکنین دەکات.
7. ئۆغلوما حیکایەتلەر (چیرۆکەکانم بە کوردی)
چەند جارێك لە ساڵانی ١٩٩٤-٢٠١٩) چاپ کراوەتەوە.
: کەمەڵە چیرۆکەکە کە بە منداڵان بەفرمێکی هەمادار کۆکراوەتەوە، سەربوردەکانی باوکایەتی بە دیدێکی مرۆیی بەرجەستەکراوە، زەرەك لە ژیان و کۆسایەتی گ َەنای ئاشکرا دەکات.
8. سیناریۆکانی: ئوموت، ئەرکەداش، ئوموتسوزلار، سێیت هان و هتد (1975-1977)
دوای مردنی لە کتێبی سیناریۆیان کەمەڵەکاندا بڵاو بۆتەوە.
باس لەئەزموونی گەنای وەك سیناریستێك دەکەن لە زیندان، لەڕگەیی نمایشی کارەکتەرەکانەوە کە نوێنرایەتی چینە کەمەڵایەتییە پڕاوێزخراوەکان دەکەن، باس لە تاوری هەژاری، نائومێدی، دەستایەتی و ناسنامەی سیاسی دەکەن
9. فاشیزم ئوزەرین، سیاسال یەزلار (وتاری سیاسی و فیکری)
دوای مردنی ساڵی ١٩٨٥ چاپ کراوە .
ئەم بەرهەمانە: ڕەنگدانەوەی فیکری لەسەر فاشیزم و شێوشی کەمەڵایەتی و ڕێی کولتوور لە گەڵانی کەمەڵایەتیدا، وەناکردنی ڕەهەندە سیاسی و ئایدەلۆژیەکانی بیری ڕەخنەگرانەی ئەون.
10. یەل و سورو – سیناریۆی دوای مردن
ساڵی 1994 چاپ کراوەتەوە .
ئەو سیناریۆیانەن کە ڕەنگدانەوەی ئەزموونە واقیعی و شێوشگەییەکانی گەنان ، باس لە ئازارەکانی گوندنشینانی کورد دەکات

BOYNU BÜKÜK ÖLDÜLER
ROMAN
yılmaz güney

SOBA, PENCERE CAMI
ve İKİ EKMEK İSTİYORUZ
ROMAN
yılmaz güney

پەراوێزی چواردەمینی تێکست.. نەژاد عزیز سورمێ

لەگەڵ نیشتەجێ بوونی و بەجێهێشتنی قوناخی کۆکردنەوەی بژێوی، مرۆڤ هەوڵی داوە پەنایەك بدزێتەوە بارگەکانی هەستی تێدا بەتاڵ بکاتەوە و هەناسەیەکی لێ بدا و خەمەکانی بەبابدا کە ژیان و ململانەکانی لەگەڵ هەموو مەودا شیرینەکانییەوە ووبەووی دەکەنەوە.. لەو پانایانەش کە ئادەمزاد لەو ڕاستەدا ووی تێکردوە داهێنانی نوکتە بووە…

نوکتە لەسادەترین پێناسەیدا دەکرێ هەیەك بێ لە نیشاندانی بەموبالاتی لە ئاست پێشهاتە تراژیکۆمیدیەکانی ژیان، هەندێ جاریش هەوڵدەست وەرگرتن لەبەرابەر ستەم و یاساشکێنیەکی دیاریکراو، وەك هەیەکی ڕاگەیاندنی نەنووسراوی ژێرا و ژێر ، وەك ئاگری ناو پووش بەاوەبێتەوە و بێ ئەوەی سەرچاوەی دیار بێ، بەیە گەڵك لەسەرێك دەوڵەتان بێ باخەربوون لەکێرقی ڕاستینەی شەقام زەرجار پشتیان بەەو نوکتانە بەستووە لەلایەن ڕاوێژکار و دەست و پەیوەندییەکانییانەوە بێیان کێکراوەتەوە؛ لەوانە بەنموونە سەرکی کێچکردووی میسر جەمال عەبدولناسر. نوکتە بەشکیشە لەو شەوەی سایکۆلژستەکان بەشەوی دەروونی دەناسن، وەك دەمگۆیەك ئەم زار و ئەو زار دەکا… لەمەشدا نوکتە لە ڕۆژنامە یا بڵاوکراوەیەك یا ئیستگەیەك دەچێت بێ خاوەنی ئیمتیاز و بێ سەرنووسەر و بێ چاپخانە و بەبێ شەپۆلی کارەموگناتیسییەوە دەگات. ئەو ڕەهەندانەی لە نوکتەدا یەك دەگرنەوە (ئەگەر لەبناغەشدا بێ ئەوە دانەهێنرابن) ئەو ڕەهەندانەن ڕای گشتی لە بەرابەر کێشەیەکی دیاریکراودا پێك دێنن… چونکە هیچ نوکتەیەك نییە مەبەستێکی ژێراو ژێری لە پشتەوە نەبێت، کە ڕەنگە هەندێ جار نیازی ڕووخێنەر یاخود ماکی دژمن، یا ئەوەی بەتابووری پێنجەم ناو دەبرێی پێوە بێ بەمەبەستی لە گرژنەبردنی ئەمن و ئاسایش یاخود سووکایەتی بەسەروەری کردن، یا هەندێ جار بەپێچەوانەوە بێ ڕەنگشتنی دەمارگیریی ، زێر جاریش ڕەخنەیە لەو لادانانەی لە سیستەمی بەڕێوەبردندا هەستی پێ دەکرێ یا دەبینرێ.. نوکتە چەکێکی کاریگەرە لەشەڕ و لەئاشتیشدا، زێر جار لە کاتێکی ناسك و لەترکزە و چارەنووسسازدا تاوی بێ بڕوایی و بێهیوایی لە قاوخێکی پێکەنین ئامێزدا دەچێنێ، یالە قاوخێکی ئاماژە درێ و پێوەناندا دەبێتە هۆیەك بێ پەردەپۆش کردنی هەندێ ڕاستی و لەجێدانانی گەشبینیەکی خەیاڵی و بێ بناغە و زەوینە، بە ڕەوتێکی

مەیدانی قەزراوە لە کەسێکەوە بۆ ئەوی دی یا لە هەوتێکی دیاریکراوەوە بۆ ئەوەیتر ، بەتایبەتیش لەو ساتەوەخت و ڕۆژگارانەی سیستەمی بەڕێوەبردن یا هەر سیستەمێکی دیکەی کۆمەڵایەتی هیچ بوارێك بۆ دەربڕین ناهێڵێتەوە، لەوکاتانەدا نوکتە، باوەکو گاڵتەئامێز و پڕکەنیناویش بێ، بەڵام لەخۆیدا تراژیدیایەکی خەمناك دەردەبڕێ و هەستێکی خەوڵێخراو بەئاگا دێنێتەوە…
هەندێ جاریش بەکەمگرتنی بەرابەر و سووکایەتی پێکردنیەتی، بەتایبەتیش کاتێ هووی قەزەونی شۆڤێنیایەتی تێدا دەردەکەوێ… لەکۆمەڵگەی ئێمەدا وەکو زۆر کۆمەڵگەی دونیا (نوکتە) بەشێك لەکلتوورمان پێك دێنێ.
نوکتە لە گەڵکەوە بۆ ئەوی دی و لە وڵاتێکەوە بۆ وڵاتێکی دیکەیش دەگۆڕێ؛ بەپێی سیستەمی دەسەڵات و ڕادەی هۆشیاری تاك و جیاوازی کۆشە و گرفتەکانیان بەرادەیەك هەنگە نوکتەیەکی ئەورووپایی لای ئێمە زۆر ساردوسڕ دەربکەوێ و جێی بایەخدان نەبێ، لەکاتێکدا ڕێی تێدەچێ هەندێ نوکتەی ئێمەش لای ئەوان جێی سەرنج نەبن، یا هەر بەدوایی تێی نەگەن… هەرچی چۆنێکە، نوکتە پەندگۆیی نییە بەقەد ئەوەی حاڵەتێکی ئینسانی هەڵکەوتووە کە لەهەلومەرجێکی بۆ دەرفەتدا باڵانسی مەودا دەروونی و کۆمەڵایەتییەکان ڕادەگرێ… هاوارێکی بێدەنگە لە ڕاست خۆهەڵخستنی بێش و بەتاڵ و میدیای (شێ)و بۆ پەیام و لە قاڵبدراو ، هەروەها کەللەپڕی و کاڵبوونەوەی وێنە ئینسانییەکان و ون بوونی ئەوەی پێی دەگوترێ عەدالەتی کۆمەڵایەتی و ئازادی دەربڕین.
بۆیە ڕەنگە نوکتە هەڵکەوتێکی نزیك بەڵام جیاواز بێ لە پاڵ میدیادا، کە حاڵی حازر بەهۆی تێڕە پڕشکەوتوو و خێراکانی تەکنەلۆژیای پڕکگەیشتن، لە لایەك بە خێراییەکی باوەڕنەکردە لە ڕێی ئەوەی بە (سۆشیال میدیا) ناسراوە بۆاو دەبێتەوە ، لە لایەکی دی بە هۆی ئاسانی بۆاو کردنەوە و زۆری و بڕی و دووبارە و سەبارە و دەبارە بوونەوەی کاریگەری جارانی لەدەست دابێ .
لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا نوکتە وەك هۆیەك بێ گەیاندنی پەیامێك و بەشێك لە بەتاڵکردنەوەی هەست و نەستی بارگاوی بە نیگەرانی و مەینەتییەکانی ژیانی مرۆڤ دەمێنێتەوە با شێوەی گەیاندنی بە پێی شوێنکاتیش بگۆڕێ.

منداڵ وەک چەکی دەستی دایکان، لە ململانێ مـــــژینەکەی لەگەڵ پیاوەکان.. ئامانجێن

لە میزۆپۆتامیای کۆندا کە کانگای لەدایکبوونی شارستانیەتی چاخی نیۆلیتیکە، لە بەرەبەری داکشـــانی ئۆو شارســـتانیەتەکەدا و لە سەرەتای لە دایکبوونی شارستانیەتی دەســـاتداری و دروستبوونی دەســـاتی ســـەرکاندا، خوداوەنـــدی ژن ئینانـــا پێگەی خۆی لە دەســـتدەدات و خوداوەنـــدی نـــرینەی تـــەکـــباز و دەســـاتخوازو بازووگـــر ئەنکی جێگەی دەگرێتەوە، لەو بارەیەوە دەستبەسەراگرتنی نەوت و نە بەهرەکەی ژن (ئینانا) لەلایەن پیاوی بەهێزەوە (ئەنکی) نیشاندەر و ڕوونکەرەوەیە.
لەو سەردەمەوە چیتر ژن ستاتی خۆی لەدەستدەدات و لە مەیداندا بـــەشـــدارێتەوە و دەبێت یاخود دەکرێت بەو نیمچە مرۆڤەی ئەستا دەبینرێ، لەم بارەیەوە گوتە بەناوبانگەکەی فەیلەسوفی فەرەنسی سیمۆن دیبوڤوار جێی بایەخە کە دەڵێت " ژن بە ژنێتی لە دایک نابێت، بەڵکو ئەوە کۆمەڵگەی مرۆڤایەتی- مێژووییە ژن دەخوڵقێنێ" سا لەو سەردەمەوە ژن لەنێو ڕەوشێکی سایکۆ-بایۆلۆژی ناسرووشتی و ئاڵـــزدا دەژی، بووەتە بوونەوەرێکی هەستیار و نالەبار کە تەنانەت خۆشی ئەسڵ و نەسکی ڕەسەنی خۆی بیرچووەتەوە و بووەتە ئامێری خستنەوەی منداڵ. بۆیە لە چوارچێوەی سایکۆلۆژیای تەکشکاندا هەمیشە چاو لە پیاو دەکات و هەوڵـــدات کاری تەبکات و هاوتای ئەو ڕەوشە نالەبارەی خۆی بکاتەوە. وەنەبێت پیـــاویش بە خۆی لە کـــاریگەری نەرێنی و ترسناکی ئەو ڕەوشە دەربازی بووبێ، پیاویش لەسایەی ئەو کەشە ناهاوسەنگەدا بووەتە مەخلوقێکی ساختە و نائاسایی کە دەبێت دەســـات و پێگەی خۆی لەســـەر ژن ئـــاوا بکـــات و بەو جۆرە ئەویـــش بەرکەوتەی ئەو دەخۆیە کە لە کۆیلەکردنـــی ژنەوە کەوتـــووەتەوە. بەجۆرێک باری پیاویش لار بووە کە ئاگەر بێتوو دەستبەرداری پیاوەتی خۆی ببێت ئەوا لە ژن پێگەی کەمتر دەبێت!

ژنـــانی میزۆپۆتامیـــا هەشتـــا بە زینـــدوویی کـــاریگەری ئەو ڕەوشە مێژووییە نالەبارەیان بەسەرەوە دیارە، بۆیە لە بەرامبەر پیاواندا هەمیشە لە بەسە و جێنگێکی بەردەوام و بەهودەدان. لەو بارەیەوە بە دیاردە بوونی هەنانی ژنی عەرەب، لەلایەن نەرە حەیتەی باشوورەوە لەم دواییانەدا، نموونەیەکی زیندووە بە هەڵهاتن لەکاریگەری ئەو

بەرەنگاریی ژنی کورد، کە هێشتا پاڵەقاژی لە دەستدانی ستاتۆ گرنگ و ژیاریەکەیەتی.

بەیە ژنی میزۆپۆتامیا و کورد هەمیشە بەدوای تێکەڵبوونەوەیە لە پیاو، ئەگەرچی تێکەڵبوونەوە ئاکتێکی بۆئامانج و کەسیە و دەرمانی ئەو دەردە جڤاکی- مێژوویییە گەورەیە ناکات. ئەما ژنی کورد تا تەنهایە و خاوەن منداڵ نییە، هاوبەدەرات کەسوکاری خۆی لە دژی پیاوەکەی بەکاربێنێت. هەر کاتێک بوو بە خاوەنی منداڵ بە تایبەت منداڵی کوڕ، ئیتر هاوبەدەرات کوڕەکانی وەک قەڵغانێک بەرامبەر بە مێردەکەی بەکاربێنێت. بەیە منداڵ لای ژن تەنها ئامراز و چەکێکە کە خەریکە ئیگۆی تێکشکاوی خۆی پێ ڕاست دەکاتەوە. سا لە ڕاستیدا ئەو منداڵانەی کە دەکەونە نێو گەمەی ئەم دایکە تێکشکاو و بەهودانەوە، تووشیاری دەخی سایکۆلۆژی زۆر خراپ دێن و دەبنە سەحنەی ئەو شەڕە بەمانا و ئامانجە.

ئەوەی کە دەتوانێ ئەم هۆشە نالەبارە مێژوویییە کاڵ بکاتەوە، تەنها تێکەڵشانێکە کە کورد و ژنی کورد ئێستا لە چوارچێوەی هێکخستنی سیاسی و کۆمەڵایەتیدا پێی هەڵساون و خەریکی دەستکاری ژیان و شێوەبەندانی ئەو هەوتە مێژوویییەن، نەک شەڕەی شەخسی و بێئەنجام.. ئەو شەڕ و تێکۆشان و فەلسەفەیەی کە لە دنیادا دەنگی داوەتەوە.

هێمان ئامینێ

بە غەوس منیـــش ئاگـــاداری دەزینەوەی حـــاج بـــووم؟ بەڵام!.. عەلی مەحمود محەمەد

ماوەیەك زۆر پێش ئێستا لە سەماوەر بەڕێز قاسم کازم قوربانی و چالاکوانی جینەساید تەلەفۆنی بۆم کرد وتی مامە حاجم دەزیوەتەوە, بەساردییەکەوە وەڵامم دایەوە وتم دەستان خۆش و چونکە باوەڕم پێی نەبوو, ئاخر پێشتر هەندە درۆ لەسەر دەزینەوەی حاجاج و مراندنی

بەاو کرابوو, سەفەری قوربانیان بە نگرێ سەلمان کلیلی دەزینەوەی نهەنی ئەو کەسە بووە کە ئیچستا ناوی عەجاج, ئەمە پشتر ناوکەیمان بە هەڕە دەگوت, وەنەیکی خیانەیمان بەی دروست کردبوو, پسپۆرانی کوردە حیاتەکەش شایدیان بە راست و دروستی دەداو دەیان چیرکی خیانەیان بەی هەنیبوو.
ئەمە لە قیستیقاڵی یەکەمی ئەنفالکان لە نیوەی یەکەمی نوەدەکان لە شاری هەولێر رێکخمان خستبوو بە دوازمەیکمان شوبهاندبوو, لە گەڵ خیادانی هونەرمەندانی رێکخرانی ئەو قیستیقاڵە دەهاتوو.
حوسەن ڕەشید و سەدام حوسەن لە کاتی دادگاییکردنیان باسی ئەویان کردووە, ئەم حەجاجە هەر ناوی دووبارە دەبتەوە, مەعقولە بەم هەموو پارە و ئەم کات و دەسەاتە کە هەتانە نەزانرا کەیو نەدەزرایوو؟
مەعقولە بەەوبەری هەردوو سەربازگەی تەبزاوو نگرێ سەلمان نەدەزرانوو؟, پرسیارکانیان لە جەی خەی بوون, بەرپرسی هەردوو سەربازگە لە بەردەستمان بوون وەك 258 جاشە کوردەکەو دەیانی دیکە ناویان هەر لە لیستەکە نیە , نموونە نەزار خەزرەجی هەر نگرتران, کە دووجار پلیسی ئەنتەرپول پیوەندییان پتانوە کرد بە ناوکانیان بە فەرمی وەەامتان نەبوو, مەعقولە مەجنون و حەمە پخچی و عەدنان دیسکە و سعید جباری لە لیستدا بن ؟ ئەمانە ناوی مرۆقن یان پیشەو شتخانەو مەلها, مەعقولە هەموو لەسەر بیاری دەستگیرکردنکانیان ناونیشانیان نەزانراو بت کچی رەزانە قونسوە و سەفارتخانەکان سەردانیان بکەن لە ماەوە؟, دیوخانیان جمەی بت, خیان و نوەکانیان کاندید بن؟, خانەنشینی لیواو فریق روکن بن, مەعقوە دادوەری هەمان دادگا سەردانی ماە تاوانبار بکات و وەنەی لە گە بەاو بکاتوە؟, مەعقولە لە نەمساوە داواکاری گشتی بت بە دەسیەی کەسەك کە تاوانباری دوو دەسیەی ئەنفال و بارزانی بت وەەامی نەدەنوە؟, مەعقولە دادە شانازبتە فریشتەی ئەنفالکراوان رەەی مەهدی مونتەزر دگەەت کچی تاریق رەمەزانی پاراست و دراوسەی وەفیق سامەائی هەاتوو بوو لە لەندەن.
بەشك ئەمان هیچی مەعقول نیە, وەلە گرتن و دەزینەوەی عەجاج کە ناو سیقی و وەنەکەشی تا ئەستا نەزانراو بوو خەشیەکە دەکرت وەەای نە دەزینەوەی ئەسك و پرەسکی خەشویستانمان بیکەین بە شایی و لەغانەك ئەمسرو ئەوسەری نەبت, دەکرت ئەم دەزینەویە کەمەك نهەنیمان بە ئاشکرا بکات نرخی بە هیچ پەوانە نەکرت, لەوانە:
1- دەزینەوەی هەیکەلی رێکخراویی زیندانی سەربازگەی قەای نگرێ سەلمان, نەك زیندانی نگرێ سەلمان وەك هەندەك دەەن, هەزکانی پاراستن و بەەوبەرایەتی سەربازگەکە کە بوون؟, چی بوون؟چەند

بوون؟.
2- کە قوربانیانی بۆ ئەو ناردووە؟, کە لە دوو قۆناغدا نەردراون تێبزاوەو دووبزە, بۆ واژەی کە نەردرابوون؟, بڕپرسانی ئەو دوو سەربازگەیە کێ بوون؟.
3- ژمارەی زیندانیان چەند بووە؟.
4- ژمارەی مردووان و هەڵدانەوەی تەماری مردووان لە نەخشانەو شارەوانی سەماوە.
5- بە دوکەمێنتکردنی تاوانکانی ناو زیندانەکە, لە ڕێگای پرسەی دادگاییکردن, شایەدیدان و وە دەستخستنی دکەمێنتی نوێ.
6- دەزینەوەی هەموو ئەوانەی کاریان کردووە تا شەفەری تەنکەری ئاوەکە, کە خەزنەیەك زانیاری نهێنی تێنها لە ئاو سەمونە ڕەقەکەدایە.
7- دیاریکردنی یەکەم ڕۆژی گەیشتنی قوربانیان و دەرچوونی دوا زیندانی.
هەموو ئەمانەو زۆری دیکە لە ڕێگای دەزینەوەی عەجاجۆو دەشت دەستمان پێی بگات, بەیە دەزینەوەی عەجاج لە جۆری سزا دانەکەی گرنگترە, لە بیرمان نەچێت زۆرترین ڕێگرەکانی جینەسایدی ئەنفال و هەڵەبجە لە مەرگساتەکانی ژیانی ناو قۆناو سەربازگەکانی تێبزاوە, نگرێ سەلمان, سەربازگەی تکریت, دووبز و سەلامیەو نزارکییە, بە تایبەتیش قۆناغی نگرێ سەلمان کە تاکە جێگایە دوو دەسیەی ئەنفال و هەڵەبجە بە یەکەوە گرێ دەداتەوە.

https://www.kurdipedia.org/?q=20250507111620635428&lng=1

لێپڕاوەزی دوو لێدوانی یەک بەدوای یەکی مەسعود بارزانیدا!.. تاهیر عیسا

بارزانی لێیادی کارەساتی ئەنفالی بارزانیەکان، ٣١ ی حەوتی ١٩٨٣ و یادی کارەساتی ئەنفالی یەزدایەکان، ٣ ی هەشتی ١٩١٤، یەک بەدوای یەک و لەهەردوو کارەساتەکەدا لێدوانی دا. ئەوەی جێگای سەرنجە بە

بەدبەختی مەسعود بارزانی و پارتەکەی، یادی ئەنفالی بارزانیەکان
نەک لە سی ویەکی مانگدا نویداوە، واتە سی ویەک، هەم بە ئەوان
ئەقەمەکی بەزراوەو هەم بە خەڵکی کوردستانیش،کاتێک پاشکەی ئابی
پەوە دڵکەندرێت یادەوەریەکی تاڵە، بەتایبەتی بە ئەوانەی لەو
یادەوەریەدا هەم کەس وئازیزیان لەلایەن ئەمی بەعسەوە تێداچوون،
هەم بەئەوانەش کە لەو ئەژگارەدا دووچاری ئاوارەیی وماوەرانی و
ئازار بووندتەوە. واتە مانگێک دوای ئەو یادەوەریەی مەسعود
بارزانی لەدوانی لەسەردا، سوپای بکوژو ئەنفالچی هەشت بارزانییان
هەنایە ناو شاری هەولێرو هەر لەوێژەو لەسەر دەستی ئەو سوپا
دندەیەی ئەمی بەعس، بەسەدان کەسی ئەپەزیسیۆنی عەڕاقی و
کوردستانیان لەگەڵ گەڕانەوەیاندا ڕاپێچ کردوو دواتریش ئیعدام
کران، ئەک مانگێک دوای یادەوەری بارزانیەکان، مەسعود بارزانی و
حیزبەکەی لەهەموو سی ویەکی ئابەکدا ئیحتاج دەکرێن و لەهەموو
لایەکەوە خەڵکی کوردستان لەوبیرەوەریە تاڵەیاندا بەتایبەت لەلایەن
ئازادیخوازانی خەڵکی شاری هەولێرو دەوروبەری، بارزانی وپارتەکەی
سی ویەک باران دەکرێن! ئەوانیش بەبیانوی پەو پوچ و بەناوەرەک
دەیانەوێت پاساو بە ئەو سکاندالە دزەویان بهێننەوە. سی ویەکی
ئاب، وەک یادەوەریی تاڵی شەڕی ناوخۆیی ئەوی بە خەڵکی کوردستان
ئیسپات کرد، کە ئەوەی پارتی و بارزانی لەسی و یەکی ئابدا کردیان
و دەستی دەندەترین ئەمی بکوژی هەزاران لەخەڵکی مەدەنی وبەتاوانی
بارزانی و هەزاران لەخەڵکی ئازادیخوازی کوردستان و عەڕاقیان وەک
دەست وفریادەسی خەیان ئاکشایە ناو شاری هەولێر، کە هەتا ئێستاش
دوای داوخانی ئەم ئەژمەش پاشماوەکانی لەهەولێرو لەژێر سێبەرو
دەستاتی بارزانیدا لەوپەڕی ئیفاهو ئارامیدا دەژین، کەخەشیان زۆر
جارو لەجەگای لەدوانی لەپرسراوەکانیانەوە ئەم ئاستییە
دەدرکەندرێت! هەرلە مانگی چوارو پێنجدا بە چەندحەقیەک کەناڵی
العربیە لەبەرنامەی الذاکرة السیاسیة، چاوپێکەوتنی لەگەڵ جەمال
مستەفا سوڵتان، زاوای سەدام(هاوسەری حەلا) و سکرتێری دووەمی سەدام
حوسێندا، ئەنجام داوە، دوای ئەوەی هەژدە ساڵ لەزیندانداندا ماوەکەی
بەسەر دەبات، ئاراد دەکرێت و ئەو لەهەولێر دەکات. ئەو لەو
بەرنامەیەدا زۆر ستایشی مەسعود بارزانی دەکات و ئەگەری داوە
ماوەیەک دوای ئازادکرانی لە ساڵی ٢٠٢١ دا لەهەولێر نیشتەجێبێت.
هەروەها دەڵێت مەسعود بارزانی عەڕاقیەکی پاکەو بانگی کردۆتە لای
خۆی و لەی پرسیوە کەدەتوانێت چی بە بکات و چۆن هاوکاری بکات،
وەئەو دەگێڕێتەوە کە مەسعود بارزانی لەجەگای پەگەی خۆی و
پەیوەندیەکانیەوە هەوڵی داوە پاسپۆرتی عەڕاقی بە دەربکات بە
ئەوەی بتوانێت سەردانی خەزانەکەی بکات لەدەرەوەی عەڕاق. ئێستا

ئاوەی بارزانی هەر شتێک لە بارەی یادەوریی ئەنفالی بارزانیەکاندا بیەوێت، با نەکەو دوو هەواییەو تەنیا یاریکردنێ بە یادەوریەکان وشەو چەمکە چەواشەکارانەکان بە لەدوانی ئیعلامی چەواشەکارانە!؟ مەسعود بارزانی، لەسی ویکی ئابدا نیشانی داین کەئاوەی ئاوان کردیان خیانەت نەبوو لەخەکی کوردستان بەکو ئەم بنەماو ئەخلاقیاتی سیاسیی و کلتوری ئەم پارتەو بنەماییە، کە لەوتەی هەن مەتەکەی سەردەی خەکی کوردستان و لەمپەری سەر ڕێگای ئازادی و خەش بەختی خەکی کوردستان و تەنانەت پارچەکانی دیکەی کوردستانیشن، هەردەم و هەمیشە عەباسوری پەش لەشکری داگیرکەران و گوێ لەمست وئاقڵ لەگویان بوون بە بەچەکدا هەنانی خەباتی ئازادیخوازی لە هەر چوار پارچەی کوردستاندا، ئەمەش تەنیاوتەنیا بەقیمەتی پارێزگاری لەپێگە خەکی و چیانیەتیەکانی خەیان بووە لەسەر جەم دەورانەکاندا . زەر لەم یادەوریەش تەناپەت، جارێکی دیکە ئاوان پشکی گوڕەشیان لەئافاندنی بیرەوریەتاڵ و پڕ لە ئەش و ژانەکەی سەی ئابی سالی ٢٠١٤ ی کارەساتی شەنگالیشدا هەیە، لەخەکی شەنگال و کوردستانیش ئەمە شاراوەنییە. مەسعود بارزانی بەر لەو کارەساتەی بەسەر موسڵ وشەنگالدا هات لەلایەن داعشەوە، هەشەی لەمالیکی سەرکۆزیرانی ئەو کاتەی عەراق کرد، دوای هەشەکانی مەسعود بارزانی زەری نەبرد موسڵ لەلایەن داعش کونتەکراو سوپای عەراقیش ئینهیاری کرد لەو پارێزگایەو دووچاری شکست وەاکردن هات. دوای موسڵیش پەلاماری شەنگال درا، پارتی و هەزە فشەکەی لانی کەم دەیانتوانی بەو ئەندازەیە خەکی شەنگال نەخەنە ناو قورگی ئاژدیهای داعشەوە، کە بەهەزارانیان لە کەمەکوژکراو بەهەزارانیشیان بەدیلگیراو بەهەزاران ژن ومنالی مەیینەشیان وەک کەیلەو کەنیزەک لەگەڵ خەیان وەک مەومالات و وەک هەر دەستکەوتەکی دیکەی جەنگی (محەمەدی ئیسلام ئاسا) لەگەڵ خەیان بەغەنیمەت گرت، کەناڵی ئاژ تیڤی لەسەرو بەندی هەرشی داعشدا بە سەر شەنگال ومالی کارەساتەکەی دەکرد، ئەو ڤیدیەیەی تەیدا پرسیاری لەو هەزە زەرو زبەلاحەی پارتی کەلە حاەتی پاشکشەو هاکردندابوو دەکرد، بەهەزاران شەیری لەتەڵ کەمەایەتیە جەراو جەرکاندا هەیە، کەدیگوت چما هەدەن و چما دیفاع ناکەن لەوخەکە، ئاوان دەیان گوت لەسەروی خەمانەوە ئەمرمان پێکراوە کە پاشکش بکەین، ئاوان هاستیان دەکرد، هەککەوتنێک لەسەروی خەیاندا کرابوو کە هەزی حەشاماتی پارتی لەی بەخەبەربوون، ئاویش دروستکردنی دەوەتێکی تازەی سوننە، کە شەنگال خاەکی ستراتیجی گرنگ بوو بە تورکیاو کەپارتی و بنەماەی بارزانیش لەپاەیدا جێگاو ەگایان لەنەخشەی تازەدا بەخەیان مسۆگەردەکرد. داعشیش لەو کارەساتە شومەدا،

مەبەستی بوو ڕووداوە مێژووییەکانی سەردەمی سەرهەڵدانی ئیسلام لە سەر یەزداییەکاندا کۆئوان بە کافریان دەزانین تاقی بکەنەوە، بە ئاوەی لەڕگای کوشتاری ئوان و بەکۆیلەکردنی سەکسی کچ و ژن و منااڵ هەرزەکانی ئوانەوە وەنای ئاستەقینەی ئیسلام بەدنیادا بگەیەنن و گەنجانی موسومانیش کەلەناو ژینگە ئیسلامییە نەریتیە دواکەوتووەکاندا دوچاری کەبدی سەکسی و نامەیی بە مەیینە کراون، ئاکشنتە ناو دەوڵەتکەیەوە لەوەدا بتوانن وەکامی غەریزە سەکسییە حەیوانئاساییەکانیان وەربگرنەوە، وەک ئەو ڕگاو شوێنەی ئیسلامیش لەسەردەمی سەرهەڵدانیدا، هەم لەڕگای غەنیمەو تاڵانی و هەم لەڕگای بەکۆیلەکردنی ژنانداگرتیە بەرو تیایدا لەماوەیەکی زەمەنی کەمدا گەشەی تەداکرد!؟ ئەوەی ڕۆژی سەرکی لەم کارەساتە شومەدا بینی، دەوڵەتی تورکیا بەسەرکایەتی ئەردەغان و پارتی بە سەرکایەتی مەسعود بارزانی و داعش بە سەرکایەتی ئەبوبەکر بەغدادی بوو. لەو سەردەمانەدا مەسعود بارزانی لەسەر ناوی ئەم ڕەکەوتنە نهێنییە سەردانی عەممانی پایتەختی وەاتی ئوردونی کرد بوو و لەو لەسەر ناوی کورد ئیمزای خەی لە ژێر پەیمانی دامەزراندنی دەوڵەتی ئیسلامی داعش و کەمکوژی شەنگالدا دانابوو. نەچیرڤان بارزانی دوای ئەو ڕووداوانە ڕایگەیاند ئەمە دەبێت لەگەڵ واقیع تەعامول بکەین و تازە هەرەمی کوردستان دراوسێیەکی نوێ ی هەیە.

تاهیر عیسا/٦.٨.٢٠٢٥

تەراتێنی نارسیستەکان لە دامودەزگاکانی حکومەتی هەرێمدا.. ڕەمان ئامینە

نارسیست ئەو کەسایەتیە کە ماسکێکی بەستووە و لەناخەوە وەرانە و لە ڕووالەتدا هەوەدەدات باش و بەهێز بنوێنێت. ئەو کەسایەتیە کە بە دوای هێز و دەسەاتەوەیە، ئەو کەسایەتیە کە تا کەسێک لە داو دەخات هەموو هەوەک دەدات و مانیپلاسیۆنەی دەکات، بەام کە بە دەستی هێنا لەی

سارد دەبێتەوە. ئەو کەسەی کە ئازیزەکانی دەرەنجێنێ و دڵشکێنێ و نرخیان نادات و هەمیشە سووکایەتیان لێ دەگرێت، هەروا بێتەوە ئەو کەسەی هیچ کات دان بەهەستی خۆیدا نانێت و هەموو هەستەکانی دەخاتە ئەستۆی بەرامبەرەکەی. لێناو کەمتەرخەمدا هەوڵدەدات خۆی بکاتە جێی سەرنج و لەهەمووان زیرەکتر دەرکەوێ بەهەر نرخێک بێت، وە ئامادەیە هەموو شتێک بکات تاکو بەخۆش و گەورە دەرکەوێ بەتەمام لێ ژیانی تایبەتیدا هیچ پشکۆشی ئازیزەکانی ناکات. تا ئێرە باس لێ کەسایەتی نارسیستە لێ ژیانی تایبەتیدا، داخۆ کاریگەری قەبە و ترسناکی ئەم کەسایەتیە ناتەواوە لێ ژیانی گشتیدا چی بێت؟!

نارسیستەکان هەمیشە هەوڵدەن لێ لووتکەکەدا بن. بەڵێ لات سەیر نەبێت لەو فەزا سیخناخە بێ شکست وبەسەربەرزیی کە سی و ئەوەندە ساڵە هەرەمی کوردستان بەڕێوە دەبات، بووەتە مۆگەی نارسیستەکان، و لەوێدا لێ ئەوجی دەسەڵاتەکاندان و خەریکی خۆیارکردنن.

نارسیست لێ منداڵێکی خراپ و گرنگیپێنەدان و فەرامۆشکردنەوە درووست دەبێت، هیچ ئەستەم نیە بڵێین کەتوار (واقیع) ی کوردی و هەلومەرجی سیاسی کەمایەتی کوردی، ژینگەیەکی لەبار بۆ هێنانەدنیای دەرزەنێک نارسیست.
نارسیستەکان لێ پگەکانی دەسەڵاتی هەرەم و بۆتایبەت دامودەزگا حکومی و ڕێکخراوە مەدەنیەکاندا لێ لووتکەی هەرەمەکەدان. هیچ دامودەزگایەکی دنیا بێ ئەندازەی دامودەزگاکانی ئەو هەرەمە سەیر شاریە تۆزی نیە لێ نارسیست! بنیام هەر چاوەک بێ ماهیەتی کار و چالاکی دامودەزگاکانی هەرەمەکەدا بگەڕێ، دەزانێ کاریگەی نارسیستەکان چۆن ئەو دەزگایانەی ئیفلیج کردووە و کردوونی بە مەیدانەک بۆ ساڕێژکردنی خواستی دەسەڵاتداری و هەیبەتی چەند نارسیستەکی قەڵەو و قەبە.

بەڵێ لێ ڕاستیدا ماهیەتی سەرجەم دامودەزگاکان چووەتە ژێر پرسیارەوە، سی و ئەوەندە ساڵە لەوپەڕی چەقبەستوویدایە لێ سایەی دەروونی بیماری نارسیستەکان، بەڵێ سەیر نیە کە بە هەر سێ شارەکە ناتوانرێت فیلمێکی ئاسایی بەرهەم بهێنرێت، سی و ئەوەندە ساڵە کەڵەکەی دەموچاوی سواو و بێبەهرە خەریکی بەرهەمهێنانی فیلم و گۆرانی و کاری هونەری و سیاسین.

هاڵاو و سیگنالی تێکشکان، لەو نارسستانەوە پەیوەتەوە بە فەزای گشتی، بەڵێ ئەو نائومێدیە کوشندەیە لێ هەموو ئاستێکدا درکی پێدەکرێ. چونکە نارسستەکان لێ هەر فەزایەکدا بن ئەو فەزایە

دڵخنکێنن، کە لە دەوریان بێت وەرانی دەکەن و پەی دەکەن لە تەوی نادڵنیایی و شکست و دەستەپاچەیی..

ئەمان ئامینە

یەک تەز وەفا.. شیعری نەوزاد بەندی

ئەو هەموو وتارە سیاسی و کەڵەپیتیەمان گوێ لێ بوو ..
یەک ووشەمان سەیف نەکرد ..
کچی
هەموومان
چالاک و
هەڵچەکە و
بچکەی هەڵچەکەمان لە یادە ..
هەموومان
زەینەب و
بەبەکەیمان لە یادە ..
مام زەراب و سینیە مۆزەکەی و بارانەکە ..
گفە گفەی با ..
خاڵەی شمشاڵ ژێن گیان ..
مام بزن کە لەسەر سەربانی مام گورگ
تەپڵە تەپی ئەکرد
کاسە و کەوچکی پە لە خاڵە ئەکرد ..
دەی دادە
کە دوو ڕۆژ بوو ئەڕۆا ..
ئەو تەپانەی نەسرین لە باوکی وەرگرت ..
تامی نانی ساج ..
ترس لە سە سەگ ..
غاردان ڤان سواران ،
کە شیر و مەتاڵیان پە بوو ..
وازی و دار و دارا و داو ..

مام ورچ کە لەسەر یەک قاچ وەستا بوو ،
دەوری بە کوە و کچ گیرا بوو ..
زریزەی زیو ،
کە وەک داهاتی نەوت ، وون بوو بوو ..
عەلە شیش ..کە ەژی جومعە بوو ،
نەیشچوینایە بە مەکتەب ،
مامەستا عەزیز عاجز نەدەبوو ..
کەف ..کە دایکی دارا هەزار جاری پە وتبوو ،
تف نەکاتە سەر زەوی ..
خستنە خوارەوەی سە سەو ..
هەک ..هەلکەکانت بە بهاوەژم ؟

(سەاو لە گیانی پاکی ئیبراهیم ئەمین بادار

سەاو لە ئەلف و بێی نوە …)

بەسنوور یاخی.. شیعری: سعد البیتنکس.. وەرگەانی: ەدار فەریق

بە شاعیرکی یاخی
مە بە نەستالیژیی
مە بە مانەلەژیی
یاخی بە… یاخی
یاخی.. لەهەموو شت
هیچ لە مرۆڤکان مەچە
وەك پەریەك دابزیبە
بە گەشتکی کورت
غەریزەی مرە نەزانە چیە،
وانیش لە ژیانی ئەو نەزانن.

یاخی بێ، تەنانەت
لە شەوازی خواردنی فراقین
وەك وان مەبە
لە خواردن، خواردنەوە، پۆشاك و نووستن
لە دانیشتن.
جیاواز لەوان،
چاولەكەریی مەكە، تەنانەت لە
گرتنی پێنووس و لەچاوكردنی چاویلكە
لە ڕۆشتن و پرسیارکردن
لە گۆڕانەوەی جیهانك و سەرهاتەكانت
یاخی بە... یاخی
تەنانەت لە شیعرو پابەندبوون بە سەروا و ڕەسای
یاخی لە كێش و كێپلە
یاخی بە.. یاخی بە.. یاخی
تەنانەت گوێ مەدە مەحبوبەكەت
نەبێ كلاسیكیی و چاولەكەری وان
شاعیر بێ
یاخی لە وشە..
یاخیبوون تاقیكەوە
یاخی لە میریی
با كرێگرتەكانی چاودێریت كەن
با سەگەكان پێت بوەڕن و دوات بكەون
یاخی بێ
با لە كەبووەوەكانیان باست بكەن
ڕزگار بێ لە دەنگی ناخت
ببە شاعیرێكی مرۆڤ